

Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas Arvila külas riigimetsa kvartali MT062 eraldisel 7 ning kvartali MT063 eraldistel 2, 15 ja 17 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Riigimetsa Majandamise Keskuse (registrikood 70004459) esindaja Erki Põldoja poolt 31.05.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (edaspidi MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, otsustab Keskkonnaamet:

1.1 Jätta algatamata Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas Arvila külas riigimetsa kvartali MT062 eraldisel 7 ning kvartali MT063 eraldistel 2, 15 ja 17 (Mäetaguse metskond 10 maaüksus, katastriüksus tunnusega 49801:002:0220) lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele üldistele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Riigimetsa Majandamise Keskuse (registrikood 70004459) esindaja Erki Põldoja esitas 31.05.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse kvartali MT062 eraldisel 7 ning kvartali MT063 eraldistel 2, 15 ja 17 lageraie kokku 3,56 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 960 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris nr-tega 50001018733, 50001018734, 50001018735 ja 50001018736.

Kavandatud raiealad piirnevad siseriiklikult Vabariigi Valitsuse 17.12.2020 määrusega nr 97 „Alutaguse rahvuspargi kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud **Alutaguse rahvuspargi Arvila sihtkaitsevööndiga**, siseriiklikult keskkonnaministri 13.01.2005 määrusega nr 1 "Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine" (edaspidi määrus nr 1) kaitse alla võetud **Arvila metsise püsielupaiga piiranguvööndiga** ning Natura 2000 võrgustikku kuuluva **Muraka loodusala ja Muraka linnualaga**.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu”

§ 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhinnangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet teavitas 26.06.2024 haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatiste nr 50001018733, 50001018734, 50001018735 ja 50001018736 menetlustähtaja ületamisest (kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr 13-4/24/13703 all).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõige 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Lageraie on kavandatud 4 eraldiasetseva langina kokku 3,56 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 960 tm. Lageraie on uuendusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 6). Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemnepuudeks jäetavad 20–70 hajali või mõnepuuliste gruppidega paiknevat mändi, arukaske, saart, tamme, sangleppa, künnapuud või jalakat ühe hektari kohta ja elujõuline järelkasv ning säilikpuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad (MS 29 lõige 1). Seega, lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Mäetaguse metskond 10 maaüksus asub Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas. Kavandatud raieala jääb alale, kus kehtib Alutaguse Vallavolikogu 29.10.2020 otsusega nr 285 kehtestatud Alutaguse valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud hooldusraiate käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

¹ Kättesaadav: <https://www.alutagusevald.ee/uldplaneering>

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Mäetaguse metskond 10 maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, üksus asub hajaasustuspkiirkonnas.

Kvartali MT062 eraldisel 7 kavandatud raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)² on 04.06.2024 registreeritud harvendusraied kvartali MT054 eraldistel 19 ja 24 (kokku 3,22 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 222 tm), mis asuvad väljaspool Alutaguse rahvusparki ning Muraka loodusala ja Muraka linnuala.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raiealal kasvavad küpse metsa arenguklassi kuuluvad mustika-kõdusoo kasvukohatüübi männi enamusega puistud.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavast raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, raieala ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

² Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmendid_lopparuanne_R1.pdf

Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi EELIS) andmetel asuvad kõik kavandatud raiealad II kategooria kaitsealuse³ liigi **metsise (*Tetrao urogallus*)** piiritletud elupaigas registrikoodiga KLO9133448 (väljaspool kukkede mänguala).

Kavandatud raiealadega piirnevatele aladele, st vahetusse mõjualasse (milleks loetakse kuni 30 m) jäävad **Alutaguse rahvusparki Arvila sihtkaitsevöönd ja Arvila metsise püsielupaiga piiranguvöönd**, Natura 2000 võrgustikku⁴ kuuluvad **Muraka loodusala ja Muraka linnuala, kavandatav Metsaelupaikade looduskaitseala Metsaelupaikade sihtkaitsevöönd**, II kategooria kaitsealuse⁵ liigi **kanakulli (*Accipiter gentilis*)** elupaik registrikoodiga KLO9128844, III kategooria kaitsealuse⁶ liigi **hoburästa (*Turdus viscivorus*)** elupaik registrikoodiga KLO9130051 ning loodusdirektiivi⁷ I lisas nimetatud **elupaigatüübid vanad loodumetsad (*9010) ja soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)**.

Alutaguse rahvusparki Arvila sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on koosluste tüüpide säilitamine või taastamine, neile omase liigilise ja vanuselise struktuuri hoidmine, elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskiri § 9 lõige 2).

Arvila metsise püsielupaiga kaitse alla võtmise eesmärk on II kaitsekategooriasse kuuluva liigi metsise (*Tetrao urogallus*) väljaspool kaitsealasid asuvate elupaikade kaitse liigi soodsa seisundi tagamiseks (määrus nr 1 § 1).

Muraka linnuala ja Muraka loodusala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisas 1 (punkt 1 alapunkt 34 ja punkt 2 alapunkt 227).

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava raieala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

³ Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrus nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” § 8 lg 2 p 16.

⁴ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”.

⁵ Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrus nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” § 8 lg 2 p 15.

⁶ Keskkonnaministri 19.05.2004 määrus nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine“ § 4 lg 2 p 77.

⁷ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

Kavandatud raiete mõju keskkonnamelementidele:

Määruse nr 1 § 4 lõike 9 kohaselt on metsise püsielupaiga piiranguvööndis ja kaitse-eeskirja § 16 lg 5 kohaselt Alutaguse rahvusparki piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (määruse nr 1 § 3 ja kaitse-eeskirja § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi - raiealal ei asu veekogusid, kuid kavandatav raieala kvartali MT062 eraldisel 7 asub maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutatava kraavi (Arvila kraav) ääres, mis suubub ca 1,6 km kaugusel olevasse Ratva ojasse. Maaparandussüsteemide avatud eesvooludena kasutatavatel kraavidel valgalaga alla kümne ruutkilomeetri on veekaitsevööndi ulatus veeseaduse (edaspidi VeeS) § 118 lõige 2 punkti 3 alusel 1 m ning antud veekaitsevöönd ei kuulu VeeS § 119 punkti 2 kohaselt nende veekaitsevööndite hulka, kus puu- ja põõsarinde raieks oleks vaja Keskkonnaameti nõusolekut. Küll aga on VeeS § 119 punkti 6 kohaselt veekaitsevööndis keelatud pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet. Raie veekogusid ei mõjutata, kui reostuse ohtu kraavi lähedal välditakse. Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte alal ei esine, seega raietööd neid ei kahjusta.

Välisõhk ja kliima - kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, langi suurus ei ületa MS § 29 lõikes 11 sätestatud maksimaalselt lubatud lageraielangi pindala ja alale jäetakse säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid vähemalt 5 tm/ha, seega ei mõjuta raied eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - kavandatud raied neid elemente ei mõjuta. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega kuni 1 (2) kuu(d). Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju. Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid kaitsealuseid loodusobjekte raietööd ei mõjuta.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud raiealade 30 m mõjualasse jäävad Muraka loodusala ja Muraka linnuala.

Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktis 34 ja lisa 1 punkti 2 alapunktis 227.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist.

Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁸ järgi tuleb elupaikade halvenemisenä käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. Looduskaitseeaduse (LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁹ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud raiealad ei asu Muraka looduslal ega Muraka linnualal, kuid viimased jäävad raiete 30 m mõjualasse. Raiealade ning loodus- ja linnuala vahele jääb kaardiandmetel ca 4-5 m laiune siht ja kraavitrass.

Kõik kavandatud raied jäävad Muraka linnuala kaitse-eesmärgiks oleva II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaika. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega (sh LKS-ga). Kavandatav raie ei kahjusta ülemäära metsise elupaigaks sobivat maastikku kuna kavandatud raielangid on väikesed ja moodustavad metsise elupaigast vaid väga väikese osa, mis elupaiga pindala ja ringpiiriga võrreldes on ebaoluline. Seega kavandatud raied oluliselt nimetatud liiki ei mõjuta. Alutaguse rahvuspargi ja metsise püsielupaikade moodustamisel (sh piiride paika panemisel ja kaitsekorra määramisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud.

Nagu enamik liike, on metsis tundlik munemis- ja haudumisaegse häirimise suhtes. Metsise kaitse tegevuskava¹⁰ kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks pesitsusperioodil tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd. Pesitsusaegsed raied võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Pesitsuse ja poegade kasvatamise perioodiks on metsise puhul ajavahemik 1. aprillist kuni 15. juulini. Sel perioodil elupaigas raietöödest hoidumine aitab vältida metsiste sigimisaegset häirimist ning pesade ja munade hävitamist ja tagada metsiste eduka pesitsemise. Tulenevalt LKS § 55 lõikest 5 on kaitsealuse loomaliigi isendi tahtlik häirimine paljunemise ja poegade kasvatamise ajal keelatud, mistõttu seatakse raietöödele ajaline piirang.

Kavandatavatel raiealadel ei ole registreeritud Muraka loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe. Kavandatud raiete mõjualasse (ca 4 m kaugusele, Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade ning siseriikliku kaitse-ala Alutaguse rahvuspargi Arvila sihtkaitsevööndi piiresse) jäävad alad, kus on inventeeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübid vanad looduspõhised (9010*) (metsaelupaik), mis on Muraka loodusala kaitse-eesmärgiks. Antud elupaigad on esinduslikkusega C (arvestatav) ja elupaigatüüpide üldine

⁸Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01)lk 21-22.)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁹ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

¹⁰ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava” (leitav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>).

looduskaitseline väärtus (üldine hinnang elupaiga kaitseväärtusele) on hinnatud väärtusega C (keskmine) ja B (kõrge).

Lisaks jääb kvartali MT062 eraldisel 7 kavandatava raieala mõjualasse (Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade ning siseriiklike kaitsealade Alutaguse rahvuspargi Arvila sihtkaitsevööndi ja Arvila metsise püsielupaiga piiranguvööndi ning projekteeritava Metsaelupaikade looduskaitseala Metsaelupaikade sihtkaitsevööndi piiresse) ala, kus on inventeeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) (metsaelupaik), mis on samuti Muraka loodusala kaitse-eesmärgiks. Antud elupaik on esinduslikkusega C (arvestatav) ja elupaigatüübi üldine looduskaitseline väärtus (üldine hinnang elupaiga kaitseväärtusele) on hinnatud väärtusega C (keskmine).

Metsaelupaigatüüpide alal raiet ei toimu, seega elupaikade pindala ei vähendata. Uuringu (Runnel, K. 2021) andmetel võib piirnev raie 30 m servavööndis vähendada nii sihtliikidele olulisi elupaiku (struktuurielemente) kui ka otseselt sihtliikide ohtrust ja liigirikkust. Seega, metsaelupaigale võib mõjuala ulatuses lageraie (ja teiste raiete, mille tulemusel tekib lage ala) tegemisel olla negatiivne mõju. Antud juhul puudub raiealadel ja elupaikadel ühine piir (vahele jääb 4-5 m laiune siht), elupaigad on pindalalt raiealadega võrreldes tunduvalt suuremad, raiealad paiknevad elupaikadest põhjasuunas st raied ei ava elupaiku valitsevatele tuultele (ei suurenda tuulemurru ohtu) ega ka kõrvetavale päiksele. Eeltoodust võib järeldada, et kavandatud raietel ei ole olulist mõju metsaelupaikadele. Võib esineda mõningast valgustingimuste muutust eeskätt vahetult piirnevatel aladel, kuid elupaikade kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur säilivad.

Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärgid on tagatud siseriiklike õigusaktidega (Alutaguse rahvuspargi kaitse-eeskiri, määrus nr 1, LKS). Siseriiklike kaitsealade moodustamisel, sh piiride paika panemisel on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud.

Kavandataval raiealal ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud lisaks eelnimetatutele muid Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega kaitsealuste liikide leiukohti. Kavandatav raietegevus Muraka loodus- ja linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Muraka loodus- ja linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatav raieala asub II kategooria kaitsealuse liigi metsise piiritletud elupaigas. Mõju metsisele, kelle kaitse kattub Muraka linnuala kaitse-eesmärkidega ning metsaelupaikadele, mille kaitse kattub Muraka loodusala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Kavandatud raiealadega piirnevale alale, st vahetusse mõjualasse (milleks loetakse kuni 30 m) jäävad II kategooria kaitsealuse liigi kanakulli ja III kategooria kaitsealuse liigi hoburästa elupaigad.

Kavandatav raieala piirneb lõunapoolsest küljest Alutaguse rahvuspargi Arvila sihtkaitsevööndi, Arvila metsise püsielupaiga piiranguvööndi ja kavandatava Metsaelupaikade looduskaitseala Metsaelupaikade sihtkaitsevööndiga.

Leiukohtade piiritlemisel on juba arvestatud, et liikidel oleks piisavalt suur ja sobiv elupaik. Alutaguse rahvuspargi Arvila sihtkaitsevööndi kaitsekord, mis mh hõlmab majandustegevuse ja loodusvarade kasutamise keeldu, tagab kaitse ka antud liikidele. Kuna raiega kanakulli ja hoburästa elupaiga pindala ei vähendata ning raietöödele seatav ajaline piirang tagab

pesitsusrahu ka piirnevatel aladel pesitsevatele kanakullile ja hoburästale, siis kavandatud raied oluliselt nimetatud liike ei mõjuta.

Teisi kaitstavaid loodusobjekte, sh kaitsealuste liikide leiukohti, kavandatavale raiealale ega selle mõjualasse ei jää.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kvartali MT062 eraldisel 7 kavandatud raieala mõjualas (põhjast piirneva kvartali MT054 eraldistel 19 ja 24) kavandatakse lisaks harvendusraiet kokku 3,22 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 222 tm, mis jäävad väljapoole Arvila metsise püsielupaika ja Alutaguse rahvusparki ning Muraka loodusala ja Muraka linnuala.

Kavandatud raied on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega ei ole kavandataval raiel eelduslikult olulist koosmõju kaitseesmärkidele.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Säilikpuid tuleb lageraielangile jätta vastavalt MS § 29 lõige 1 punkti 3 nõuetele (kuni 5 ha suuruse langi puhul vähemalt 5 tm/ha). Nõuded säilikpuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud metsa majandamise eeskirja §-s 13.

LKS § 55 lõige 6 järgi on kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal keelatud. Raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine on metsise paljunemise ja poegade kasvatamise perioodil 1. aprillist kuni 15. juulini keelatud. LKS § 55 lõige 6¹ sätestab, et keelatud on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab raietöödele seatud ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Soovitused lähtuvalt metsise elupaiganõudlusest:

1. Jätta säilikpuudeks suuremaid haralisi mände ja olemasolul haabasid.
2. Hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele.
3. Metsa uuendamisel eelistada võimalusel peapuuliigina mändi.

Kanaliste jaoks on oluline puhmarinde, eriti mustika säilimine, mis on tähtsal kohal metsise toidulaual. Suuremad haralised mändid ja haavad sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsi, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandatud raietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Muraka linnuala ja Muraka loodusala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Mare Rennel
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond